



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdx Magistratevs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. X. Vt respectu hostium iustè belletur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

fuerit, si ad Principem missus non statim se obtulerit, & citam remeandi facultatem obtinuerit, si à numeris ad alios numeros transferit, si agrorum cultui, custodiæ animalium, vel mercimoniorum quæstui se dederit, si ciuilem curam assumpserit. *tot. tit. D. & C. l. 12. de re militar.*

Igitur miles qui se implicat his delictis, iniuste bellat respectu 7.
Reip. ac Principis, cui sacramentū præstat; cui corpus sanguinemque; *His delictis se implicans miles, iniuste bellat respectu* deuouet. si ex disciplina militari non bellat, si animosè, audacter, fortiterque imperata non facit, si operam, quam iurauit verbis, re, manuque non præstat. Iniuste bellat respectu provincialium, si calumniatur, si stipendijs contentus non sit. *Respub. & provincialium.*

Eadem Ducum crimina sunt, si consultò non gerant bellum, si ignauè, si temerè, si aduersus ea quæ monuimus turpi errore peccent, si prouinciales, si socios expilari sinant.

Est & infame atque hodie nimis frequens Ducum atque militum 8.
commune delictum, ut in censu militum subornentur ad numeros *Maximè cum stipendia falsa numeris accipiuntur.* explendos, qui verè milites non sunt, ut cum stipendia pro 1000. supputantur, sæpè non sint 800. inde nudatæ necessarijs præsidijs arces, acies, alarum atque cornuum robore periclitantur, fugantur, deduntur. magnum piaculum furtis omnibus grauius.

CAPVT X.

Ut respectu hostium iuste belletur.

Porro respectu hostium præter causæ iniustitiarum, *de qua initio* 1.
diximus, non iuste geritur bellum, cum ea quæ iure gentium *Respectu hostium non iuste geritur bellum, cum fides, pacta, belli iura, &c.* recepta sunt, non seruantur. cum fides hosti data violatur: cum fœdera, pacta, induciæ infringuntur; repræsalia, pignoratio- nes, litteræ marcæ temerè decernuntur, aut temere ijs ansa præstat. *de quibus paulò latius infra.* Id ad omnia pertinet, ut promissis stetur, ut fides seruetur. Omnibus quidem, *ut alibi latius diximus*, hic *non seruantur.* de ea agimus quæ hosti data est, seruanda. *Fides, inquit D. August. re-* *latus c. noli 23. q. 1. quando promittitur etiam hosti seruanda est, contra quem* 2.
bellum geritur. non tantum quo ad pacis & induciarum fœdera, sed *Fides hosti seruanda pace & bello.* pugnam etiã & conflictum. Ita leges XII. Tabul. *si status dies sit cum hoste, venito.* Dignissimum sanè fidei hosti seruatæ exemplum est Sexti Pompeij. Augustum, & Antonium sub fide in nauem & potestatem receperat, mergere vndis poterat, & ipse ad Imperium emergere: maluit Imperij gloriã carere, quàm fidei violatæ infamiam ad posteros transmittere. Gloriosum similiter illorum apud Liu. l. 5.

vos fidem in bello quam presentem victoriam maluistis, nos fide reuocati victoriam vltro detulimus. & Augustus Caracotæ latronum Duci fidem seruauit, præmiumque ipsi dedit, qui seipsum stiterat, quod ei promiserat, qui adduceret. Dion. lib. 56.

Enimuerò quamuis dura, quamuis graua sunt, quæ hostibus promittuntur, seruanda est tamen fides, quamuis etiam illicita stipulantibus exactio, non tamen promittentibus præstatio; fides & iniuriæ dum implendum est. *c. debitores de iureiur. & alibi passim.* Si tamen etiam præstatio iniquitatem inuoluit, non potest iuramentum esse vinculum iniquitatis. male iuratur; iniquius præstatur. quare in malè promissis, ait Isidorus, *rescinde fidem. cap. in malis 22. q. 4.* quod etiam licet, si prius hostis fidem fefellerit. reciprocus est enim nexus, quem qui soluit sibi, soluit & aduersario. *Nec tu, inquit Gregorius Regi Francorum, etiamsi promissum tuum iuramento, vel fidei obligatione interpositâ conditione firmasses, aliquatenus teneris, si constat eum conditioni minime paruiffe. c. 3. de Iuram.* conditionem singula promissorum capita habent seruata ab aduersario fidei. vnde apud Thucydidem soluti fœderis culpam sustinent, non qui deserti ad alios se conferunt, sed qui quam iuratò promiserant opem, re non præstant. ita quidem si non aliter conuenerit, vt solet ferè: nè ob quascumque etiam leues offensas liceat omnia dissoluere fœderis capita.

Quin etiam aliàs decepti, iam non debent decipere. Inde Valer. de Romanis & Carthaginensibus: *Senatus, inquit, non eos quibus hoc præstabatur aspexit, de Sergio Gilbo & Hispanis Appianus: perfidiâ perfidiam vltus contra Romanam dignitatem barbaros imitabatur. siquidem nullam excusationem receperunt maiores nostri, inquit Seneca, vt homines scirent fidem vtique præstandam. satius enim erat à paucis etiam iustam excusationem non accipi, quam ab omnibus aliquam tentari.*

Post iustam pacem, inquit Cicero, *si quid est commissum, id non neglectum, sed violatum putatur; nec imprudentiæ, sed perfidiæ assignatur.*

Solet dicere Augustus illis quibuscum ageret, *se esse bonæ fidei.*

Eurycrates Lacedæmonius rogatus cur Ephori aded intenderent in obseruantiam fidei priuatæ, *Vt assuescerent, inquit, cum hoste bonâ fide agere.*

Quem bellañtem, etsi dolo bono & insidijs decipere liceat, tamen *ubi fide, inquit Lilius, fœdere, pacto, iuramento transigitur, ius gentium, ius publicum, ius diuinum præualere oportet. instar Dei promittentis; quæ procedunt de labijs meis, non faciam irrita.*

Optimè ergo ille; *Fœderibus freti Græci Barbariq; conuenimus, inimus commercia inuicem, & cum priuatas inimicitias tum bella armaque deponimus, hoc vno, tanquam communi bono omnes homines vtimur.*

Fidem

3.
Nisi præstatio ipsa peccatum inuoluat.

4.
Aut hostis prior fidem fefellerit.

5.
In eodem negocio ac tempore.

6.
Non aliàs quasi pretextu.

Fidem frangit, qui hosti eius, cum quo pacem iniit, pecuniam aut militem mittit. Cerites apud *Liuium* excusantur, quod iuuen-^{9.} illud vio- lar qui ho- stem iuuat. tustantum suo, non publico consilio aduersus amicos militasset: idemque de *Ætolis* (quod hodie ferè *Heluetijs* conuenit) *Iuuentu-* tem, inquit, aduersus suos socios, publicâ tantum auctoritate demptâ, militare 10. An fides seruanda sit pax inita sit cum ali- qua regni imminu- tione? fununt, & contraria sæpè acies in vtraque parte *Ætolica* auxilia habent.

Sed an fides præstanda sit à Rege, qui iuramento, seu regni legi- bus nullam regni partem imminuere potest, cladibus tamen belli- cis coactus, seruando corpori, vt bonus medicus, partem præfer- tim belli iure iam occupatam, seu aliâs ambiguo iure cõtrouersam, pacis legibus abscindi passus est? non est dubium quin Rex, cui bel- landi ius est, cui summa belli & pacis competit, iure omnium gen- tium eiusmodi pacta seruare teneatur. qui id negant, ij necessario fa- teantur oportet Regem illum non esse absolutæ auctoritatis, cui non competat arma sumere, aut ponere, prout ei ex *Repub.* esse vi- debitur: sed tantum vt *Consulem Posthumium* cum *Samnitibus* paciscentem, iniussu *Populi Romani* de ijs, quæ supra eius *Impe-* rium erant, quæ *Populus* idèd ipso suadente rescidit, eumque *Sam-* nitibus loris constrictum deditum misit. Vt mirandum sit *Gallos* scriptores aliquos etiamnum pacem *Madriiliensem* anni 1526. di- sputare, qui *Regi* suo tam absolutum Imperium arrogant, vt nec minimam supremiatis notam ei velint deesse. Leges sanè regnorû & iurameta de nõ minuendo regno, quæ nullos *Europæ* Reges non præstare existimo, lubitum & arbitria *Regum* spectant, non verò pacem & fœdera, quæ necessitas, cui lex nulla scripta est, seruando regno excusserit. is est sensus cõmunis, & omnium populorum iudi- cium. qui se gentiû iuri eximit, fraudi speciem iuris imponit, cum eo nullum commercium, aquæ aut ignis cõmunicatione esse oporteat.

CAPVT XI.

Vt respectu mediõrum iustè belletur.

In iustè etiam bellum geritur, si medijs illicitis vtamur. non enim 1. In iustè ge- ritur bellū si illicitis medijs. finis bonus media natura sui illicita facit licita, atque bona. ad 2. Auxilia in- fidelium an licita? eoque incantationibus, strigum, sagarumque subsidijs exercitijs vincere si possis, nõ licet, nõ gentios malos in auxilia vocare: vt quæ nis bonæ causæ ad sint. non pari modo eos, qui causam eiusmodi ge- niorum agant. atq; ita non infideles, barbaras, idololâtras gentes, vt causæ bonæ patrocinentur. nisi habeantur taliter, vt nihil de belli in- stitia imminuant. tunc etenim cum innoxia instrumenta sint, non

Hh 3

inter-